

რედაქცია

გადაცემის პრინციპები. ა. მუსხანსკის ხელზე...

ხელის-მოწერა

მიიღება თუილისში, დროებას, ივერიის რედაქციაში...

„დროება“-ივერიის უახლესი

წელიწადში. 6 თვეს. პირველი დროება... 14 მან. . . 8 მ. . . 5 მ.

დროება

გამოდის ყოველ-ღამე ორშაბათს გარდა

უახლესი განცხადების

დროებას ხელზე წაწერა... განცხადების მიიღება...

ნახევარი წლის ხელის-მოწერა

პირველის ივლისიდან წლის დამლევამდე

დროება

წალკე ღირს — ხუთი მანეთი

ივერია

წალკე ღირს — სამი მანეთი

ერთად „დროება“ და „ივერია“ რვა მანეთი.

ხელის-მოწერა მიიღება, თუილისში, რედაქციაში (გადაცემის პრინციპები, ა. მუსხანსკის ხელზე...)

ვისაც 5 მანეთის მეტი არ შემოუტანია რედაქციაში გაზეთის ფული, 1 ივლისიდან მოეწოდებათ გაზეთის გაზაფხულის.

ადრესის გამოსაცვლელად ხელის-მომწერმა ათი მხურის უნდა შემოიტანოს რედაქციაში. უმოწილესად ვთხოვთ იმ ჩვენს ხელის-მომწერლებს, რომელნიც ადრესს იცვლიან, ახალ ადრესთან თავიანთი ძველი ადრესიც (ბანდეროლი) გამოგზავნონ.

ხონის საოსტატო სემინარია

თბილისი, 25 ივლისი.

მუთაისის გუბერნიის საოსტატო სემინარია, როგორც დაინახავს მკითხველი ახალ ამბებში მოყვანილი ცნობიდან, განმარტება ამ წელს, დაბა ხონში. ბევრი ჯაფისა და ხარჯის შემდეგ, მუთაისზე გამარჯვებული ხონი სიამოვნებით ნახავს ამ მოკლე ხანებში მთელი გუბერნიიდან ჩამოსულ მოზარდ ყმაწვილ კაცებს, სემინარიის ოსტატებს და კოტ-კოტათ ხონიც შემობლდება იმ გონიერულ

სფერაში, რომელსაც ჩვენ ვუნატრით ყველა ჩვენ მახრის დაბებს და ქალაქებს. სწავლა-განათლება, რომელიც დღემდის გუბერნიის ქალაქებში მართა არის მოჯგუფებული, დღეის იქით ამ შორეულ ადგილებსაც ერგება. ჩვენი გონებით და სამოქალაქო მოძრაობისთვის ეს დიდი ნაბიჯია ნათლით შემოსილ მყობადისკენ.

რამდენათ სასარგებლოა სკოლისთვის ის ადგილი, რომელიც იმას მმართველობამ ამოურჩია, ჩვენ არას ვიტყვი, რადგანაც თავის დროზე გვეთქვამს ამაზე. სიამოვნებით, კონს-

„დროების“ ფელტონი, 26 ივლისი.

ჩინის ზვის ვაზონში

(გაგრძელება *)

ბოლოს, როგორც იყო, დროც ვიპოვე. მრთხელ, როდესაც ბაღში დავსვირბობდი, ექიმი მომიანლოვდა, მკლავი მკლავს გამიყარა და რკინის გზის სტანციისკენ წავედით ბაღით. ჩვენ მარტო ვიყავით და გულმა საშინლად ცემა დამიწყო.

— რა მშვენიერი დღე არის, ბატონო, სწორეთ ეს დარი თქვენ ძალიან მოგინდებთ, მითხრა მე ექიმმა.

მარცხენა ხელი ექიმს ჯიბეში ჩაეყო და ოქროს აქლარუნებდა.

— მეც მეტი არაფერი მინდა, ვიფიქრე.

— იმედი მაქვს, რომ თქვენ მალე დაუბრუნდებით თქვენს ოჯახს.

როდესაც ექიმმა წარმოასტკვა ეს უკანასკნელი სიტყვა იმას ისეთი პი-

რის-სახე ჰქონდა, რომ ჰირივით შემძაგდა. მს მაინც არ შეეატყო ბინე იმას და არც შეეხდებოდა რადგანაც მე-შინოდა, რომ ჩემ თვალებს ჩემთვის არ ეღალატათ. ჩვენ ამ დროს ბაღის ბოლოს ვიყავით. მე არა მქონდა არავითარი დაბრკობება, რომ ჩემი განზრახვა შემდგომი იქნებოდა, მიუანლოვდი ექიმს, ვსტაცე კისერზე ორივე ხელები და შევევირე:

— მხლა კი მოკვდი. მე ნამდვილი გიჟი ვარ და ფიცი მივეც ჩემ თავს შენ მოკვლა.

მე საშინელი ძალი მომეცა. მგონი, ათს იმისთანას დევანრობდი მე იმ წამში. წაუჭირე იმას ყელზე ხელები ისეთ ნაირათ, რომ იმან უეცრივ სული დალია. მერე დავკარ თავში და თავი შუაზე გაუპე. არ ვიცოდი სინარულით რა მექნა. შტებ მე შემომესმა შორიდან ლოკომოტივის წივილი. არ შეიძლება მეტი ხანის დაყოვნება. მე ამოვართვი ექიმს საათი, ფულები, წამოვისხი მისი წამოსასხმელი და გავიქციე. ახ, ჩემო კე-

პეტეურათ, გავიმეორებთ მხოლოდ შემდეგ: მუთაისის გუბერნიის ღირს მოსახლობისთვის ხონში ყმაწვილების ჩამოყვანა და შენახვა არ იქნება ისე გასაჭირი, როგორათაც ეს იქნებოდა, ვთქვით, მუთაისში, რადგანაც ხონი უფრო ცენტრალური ადგილია გუბერნიისა და ხონის—თითქმის სოფლის—მოსახლობა უფრო ადვილათ შეინახავს სოფლის ხალხს; ზნე მოსწავლეთა უფრო უმწიკვლევანთ, უფრო წმიდათ შეინახება აქ; სემინარიის გარშემო მცხოვრებთა მოსახლობაზე სკოლას აქ უფრო დიდი და საჭირო გავლენა ექნება, ვინც სხვა ქალაქში, სხვა გავლენის ქვეშ მყოფ მოსახლობაზე და სხვ.

სიამოვნებითვე ვაცნობებთ ჩვენ მკითხველებს, რომ ამ სემინარიის დირექტორი ბ-ნი სტრეღეცკო, ადრინდელი თბილისის გუბერნიის სახალხო სკოლების დირექტორი, დიდი შრომის მოყვარე პატიოსანი და ღირსეული სავსე კაცია, როგორც მისმა სკოლის საქმის მახურებამ დაგვანახა თბილისის გუბერნიისაში. სრული იმედი გვაქვს, რომ ის რაციონალური და გონიერული მიმართულება, რომელიც ბ-ნი სტრეღეცკის ჰქონდა აქ, კიდევ უფრო რიგიანს გზაზე დადგება, როდესაც იმას ოცი ოც-და-ათი სკოლების მაგიერ ხელში ერთი სკოლა ექნება და ყველა მისი ენერგია ერთ საქმეს მოხმარდება.

მართი, მხოლოდ ერთი, მაგრამ დიდათ საწყენი გარემოება გვხვდება ჩვენ

თილო, რა მშვენიერი შურის-გება იყო ეს, რომ იცოდეთ!.. სწორეთ მარტო გიჟს შეუძლია ამ გვარი საქმე ჩაიდინოს.

მე შიშით დავიღიე, როცა ეს მიამბო მეზობელმა. მრთი ხმა, კრინტი, ვერ ამოვიღე და გაშეშებული თვლებში შევაჩერდი საშიშარ გიჟსა.

— ახლა კი მე თქვენ მოგიტხოვრებთ, განაგრძო გიჟმა, ღრმა ამოხერხის შემდეგ—როგორ გამოვიქციე საგიჟეთიდან. მე ტანით სწორეთ დოქტორის ტოლა ვიყავ; ავიწიე ტანისამოსის საყელო მალა და სულელმა დარაჯებმა ვერა შემიტყეს—რა და გამომიშვეს. როგორც კი ვიგრძენ, რომ თავისუფალი ვარ მეთქი, მოვცხრილე, რაც ძალი და ღონე მქონდა რკინის გზის სტანციისკენ და ინც შემომხედებოდა, ზოგს აქეთ ვკრავდი ხელს და ზოგს იქით. ღვთის მადლით დროზე მოვასწარი, ვიყიდე ბილეთი, და ახლა აი, როგორცა ჰხვდავთ.

იგი დაიხარა ჩემსკენ და პირისახე ზედ პირისახეზედ მომადო, თითქმის

ამ ახალ და წმინდა საქმის დასაწყისზე. მს არის ის უზომო და სამძიმო მოთხოვნა, რომელიც ინსტრუქციის ძალით, ყმაწვილ-კაცობას ეთხოვება სკოლაში შესვლის დროს, ერთი იმ მოთხოვნაებთაგანი, რომლებზედაც ჩვენ უფრო ვრცლათ ვილაპარაკეთ „ჩვენი სკოლების საქმეში“ (ნახე „დროება“ № 145). ბ-მა სტრეღეცკიმ გამოგვიგზავნა ჩვენ პროგრამა ეგზამენისა, რომელიც უნდა მოეთხოვოს მოსამზადებელსა და I კლასში შემავალ ყმაწვილებს. ამ პროგრამით (რომელსაც ჩვენ დაებეჭადეთ მალე) საპირველ კლასო ეგზამენში ყმაწვილმა უნდა იცოდეს, სხვათა შორის:

პრითმეტეკიდან: „ტროისკე პრავილა“—„სმეშენი“ „ტოგარისესტოა“ „შლანსიეტრია“.

ისტორიიდან: კუდიკოვის პრამლა. იოანე III. ყაზანის, აშტრასანის და ციმბირის დაპყრობა და სხვ.

მოსამზადებელ კლასში შემავალ ყმაწვილმა უნდა, სხვათა შორის, იმდენათ იცოდეს რუსული ენა, რომ რუსულ მართლ-წერაში და მართლ-კითხვაში ბევრი შეცდომა არ მოუვიდეს....

ძარგი და პატიოსანი. მომავალ სოფლის ოსტატს ეს ცნობა პირველ კლასებშივე უნდა ჰქონდეს, თუ რომ უნდათ რიგიანი სოფლის ოსტატი იყოლიონ, მაგრამ რატომ ამას არ ვიკითხავთ, ვის ეთხოვება ეს ცნობა, ვისთვის არის გაკეთებული ეს სასწა-

შუბლი გამიხურდა იმის ცხელი ქშენისაგან. იმის თვალები საშინლად ელვარებდნენ სიბნელეში.

— მითხარით, ახლა აბა, ნამდვილი შემოღილი ვარ თუ არა—წარმოასტკვა მან ბრძანებითი კილოთი.

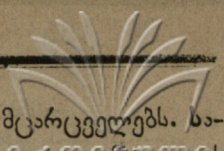
მე ვგრძნობდი, რომ უნდა მომეკრიბნა, რაც ძალი და ღონე მქონდა, რომ მეპასუხნა რამე რიგიანად და გადავჩინილიყავ საშინელ განსაცდელს, რომელიც მე მისგან მელოდა. მღელი წურწურით ჩამომდიოდა პირისახიდან; გული შეწუხებული სდგებოდა. მე ორიოდ წამს ვჭოჭმანობდი; ბოლოს, მთლათ ცახცახმა ამიტანა და ამოვილულულე:

— ღიან, ჰო... მე ვგონებ რომ თქვენ უიქველად შემოღილი ბრძანდებით.

— მე თქვენ ამ წუთშივე დაგიმტკიცებთ მავას—წაიბუტუტა მან და უფრო მომიანლოვდა.—იცი კი როგორ?

მე უარის ნიშნად თავი გავაქნიე

*) ის. „დროება“ № 154.

ვლებელი?! სად ისწავლოს სოფლის ბავშვმა „ტროიონე პრავილო“ „პლანი-მეტრია“, იოანე III ისტორია. სოფლის სკოლებში ამას არ ასწავლიან, მარდისახამ ეს არ იცის და ნუ თუ ამათი სასწავლად ბავშვი ჯერ მუთა-ისში უნდა ზაიყვანონ და მერე იქ განვითარებული ისევ ხონში ამოიყვანონ და მერე პირველ კლასში შეიყვანონ?...

ამ გვარი პროგრამის ასრულებაში მოყვანას ერთი მიუცილებელი შედეგი დაყვება, რომელიც არაფისთვის არ იქნება სასიამოვნო. სამეგრელო-იმერეთის მოსახლობას სასწავლებლის კარი ექნება დახშული და ხონის სემინარიაში ისევ ის თბილისელი სომხები და მათრები ისწავლიან, რომლითაც საესეა მბილისის სასწავლებლები. ძარგი, მაგრამ ამ შემთხვევაში, რა საჭირო იყო ხონის ქალაქი, მბილისის და მუთაისი არა სჯობდა?

ჩვენში ეს, ჰეინეს სიტყვებით რომ ვთქვათ, ძველი ისტორიაა, რომელიც მუდამაზნაღათ რჩება. აქ ხალხი სკოლისთვის არის და არა სკოლა ხალხისთვის, თორემ განა არ შეიძლება და სასწავლებლის პროგრამა და წესი ისეთ გვარათ შედგენილ-იყო რომ სემინარიას ყოველგვარი საჭირო ცნობაც მიეცა ბავშვისთვის და ადგილობრივი მოსახლეობისთვისაც სწავლა გაეადვილებოდა.

ლ.ქ.

ახალი ამბები.

23 ამ თვისას, მბილისიდან ნახევარ ვერსტზე (მოჯრის გზა) იპოვეს მკვდარი, იმერელი ალექსი, რომელიც ბატ. პოლტორაკის ჰყავდა მოსამსახურეთ ოქროყანაში. პოლიცია და გამომძიებელი ეძებენ ამ სიკვდილის მიზეზს.

* *

ხონის საოსტატო სემინარიის დირექტორი აცხადებს საყოველთაოდ,

რომ წელს გაიმართება ხონში მოსამზადებელი და I კლასი სემინარიისა. სემინარიაში მიიღებენ ხაზინის პანსიონერებს, თავის-ხარჯით მოსწავლეთ და სხვა-და-სხვა საზოგადოებათა და პირთა სტიპენდიანტებს.

სახაზინოთ ორივე კლასებში მიიღებენ 25 ყმაწვილს; უპირატესობა მიეცემა იმ შეგირდებს, რომლებიც უყვითესად დაიჭერენ ეკზამენს. პირ I კლასში ისურვებს შესვლას, ინსტრუქციის ძალით, უნდა დაიჭიროს ეკზამენი ორ-კლასიანი სახალხო სკოლების (სახალხო განათლების სამინისტროსი) სრულის კურსიდან.

სემინარიაში შემოსვლის მსურველებმა უნდა წარმოადგინონ მეტრიკის მოწმობა. პირველ კლასში შემავალი ყმაწვილი არ უნდა იყოს 16 წლის ნაკლები, მოსამზადებელი კლასისა 15 წლის ნაკლები.

თხოვნა ბავშვების შეყვანაზე ხონში უნდა გაიგზავნოს. ეკზამენების დრო ცალკე იქნება გამოცხადებული.

* *

ჯიბგირებმა გაიმინდვრეს, ანუ უკეთ რომ ვთქვათ, გაიბადეს.

მითქმის ყოველ დღე მბილისის შუა გულში, ალექსანდრის ბაღში, სტარცვენ მოგზაურებს. ზუზინწინ ერთი დედა-კაცი გაუტარცვავთ, გუშინ ერთი სალდათისთვის ტანისამოსი წაურთმევიათ...

* *

ბ.ბ. საფაროვისა, მ. აბაშიძე, კ. მესხი, ზ. მაჩაბელი, ბ. ქორინთლისა და ზ. შიფშიძე მიდიან ხეალ მართლს. მომავალ შაბათს და კვირას ექნებათ წარმოდგენა სხინვალში. წარმოდგენენ „ბიძიასთან გამოხუმრებას“, და „პარიჟის კინტოს“ და ზოგიერთა ვადევილებს.

„დროების“ კორექსორდენსიები.

ლუჩხუში, 20 ივლისს.—როგორც იქნა ცოტათი მოისვენა ამ მაზრის

არ ვითქვამთ ჩემთვის! უკეთუ თქვენ გნებავთ წარმტაცოთ სიცოცხლე, მეც ნება მაქვს მოგთხოვოთ, რომ მიამბოთ ყველაფერი და არა დამალოთ რა.

— მითომ ეგ შეიძლება? წარმოსთქვა გიქმა განკვირებით და ცნობის-მოყვარეობის კილოთი. ბანა რა დამავიწყდა შეამბნა?

— აქნამდის მე მაინც არაფერი არ ვიცი ლორდ პალმერსტონზე და ჯერის ტუზზე, შევეყირო მე.

— მე კი მგონია, რომ ეგ თქვენთვის სულ არ იქნებოდა საინტერესო—უდარდელად მითხრა გიქმან.

— პირ-იქით, ეგ ჩემთვის დიან საინტერესოა. და მე არც მოგეშვებით, სანამ არ მეტყვით ყველაფერს.

მე ვიცოდი, რომ ის იყო უახლოვდებოდი ლონდონს და პატარაკიდე რომ მეყბენდა, უთუოდ გადავჩხებოდი.

— მაშ, მოისმინეთ, მითხრა გიქმა დამთქარებით, რახან გინდათ.

საზოგადოებამ; შეერთებულმა მეცადინეობამ თავისი ვაიტანა და საკმაოდ შეასუსტა დიდის ხნიდამ ძლიერ გაცრელებული და მაგრად ფსგ გადგმული ქურდობა. ადგილობრივმა ადმინისტრაციამ თვისის მეცადინეობით ვერა მოუხერხა რა ამ სენს. იმედ მიხდილი საზოგადოება თვითონ შეუდგა ამ სენის მომსპობ საშეღების გამოძებნას, თვითონ მიიღო თავის თავზედ ყოველი საჭირო მეცადინეობა, შრომა და ხარჯი; დარწმუნდნ რომ თუ საზოგადოება, და ადმინისტრაცია ერთი მეორეს არ თანაუგრძნობენ და შეერთებულის ღონით არ ებრძვიან ამ სენს, მარტო ადმინისტრაცია ვერას დააკლებს, ვერ შეამცირებს ამ ხელობის კაცებს. ამ ქეშმარიტ ჰაზრს მისდია ჩვენმა საზოგადოებამ. წასრულის წლის აგვისტოს თვეში, თვით გუბერნატორის ნება რთვით, გარდასწყვიტა საზოგადოებამ ხევის-თავების დაყენება და კიდევ შეადგინეს წესდება, რომელშია ცხადგანსწავლეს უფლება და მოვალეობა ხევის-თავებისა. ნაჩვენებია წესდებულედაში თუ რა უფლებები უნდა ექნეს ხევის-თავეს რა-და-რა ღონის ძიებები უნდა იხმაროს მან, რომ აღასრულოს თავის დანიშნულება; ამ წესდებულეებით, საზოგადოებას დიდი უფლება მიუცია მათთვის. ხევის-თავებმა თავიანთ თანამდებობის ასრულებას შეუდგნენ და თითოეულ გზაზე, ამ მაზრაში ყარაულები დააყენეს; და თუ ხევის თავეს, ან ადგილობრივ მამასახლისის მოწმობა არა გაქვთ რომ ცხენი, რომელზედაც სხედხართ, ან სხვა საქონელი, რომელიც მიგყავთ თან, ნამდვილათ შენია, თითოეული ნიშანი, რაც აქვს შენ ცხენს, ან სხვა საქონელს, თუ არ არის აწერილი მოწმობაში, ისე არ გაგიშვებენ, უთუოდ ჩამოგართმევენ და წარუდგენენ ხევის-თავეს. ამ საშეღებამ ძალიან შეასუსტა, შეკვეცა

ლორდი პალმერსტონი და ჯერის ტუზი იყო ნამდვილი მიზეზი ყველაფრისა...

— თქვენ პირად იცნობდით პალმერსტონს? გვითხე მე ლაპარაკის გასაჭიანურებლად. მითქო ვერ გაიგო, რას ვეკითხებოდი, ისე შემომხედა.

— მიცნობდით?—ბანიმეორა მან, —ბატონო მე თვით გამოგზარდე და გავსწურთენე ჩემს მამულში.

— მჰ, ეგ ძალიან საინტერესოა! მიამბეთ გეთაყვანებით, ეგ დაწერილეობით.

— მე ის შემეყვარდა—გეუბნები—როგორც ღვიძლი შეილი, უფრო მეტად, ამიტომ რომ მე შევიღები რომ მყოლოდა უნდა დამხობცნა იგინი და იმას, იმას კი არაფრის გულისათვის არ მოგკლავდი. ის საშინლად გადიბღვირა გვერდზედ და ხელები წამოპარტყა, ეს არის უნდა წამიჭიროს ყელში მეთქი.

— მე მოვკლავდი ჩემს საკუთარს

ფრთები ამ მაზრის მცარცველებს. საზოგადოებამ ვალად დაუდგინა ყველს თავს უკეთუ კარგად მოხერხდებენ ხევის-თავები მათდამი მინიჭებულს თანამდებობას, იმ შემთხვევაში საზოგადოება მისცემდა მათ ყოველ წლიურად განსაზღვრულ ჯამაგირებს. ეს ფულები უნდა მოიკრიბოს ამ რიგითა და წესით: უნდა შეეწეროს ამ მაზრის საზოგადოების თითოეულს კომისს თავადილამ დაწყებული გლენამდის შეძლების გვარად.

ამისათვის ყველა ამ მაზრის კუთხეებში არიან დანიშნული ორ-ორი საპატო პირები გამწერათ, თუ ვინ რამოდენი უნდა ვადაიხადოს, და კიდევ ამათ უნდა შეკრიბონ მათგან გაწერილი ფულები; როდესაც ამ ნაირად შეკრებენ მთელ ჯამს, მაშინ დაურიგდებათ ხევის თავებს განზრახული ჯამაგირი. რადგან ამას, როგორც ხედავთ, ბევრი შრომა სჭირდება, და შეიძლება აკრების დროს სიამოვნებაც გამოიწვიო, ამისათვის საზოგადოების მოწინავე პირებს განზრახვა აქვთ, თუ კი მთავრობამ ნება მისცათ, ოთხი-ხუთი წლის შეწერილი გარდასახალი ერთბაშად შეკრიბონ, სურსთ დააწესონ კასა ურთიერთ ნდობის სახელით, რომლის პირდაპირი დანიშნულება იქნება ის რომ ხელი გ-უმართოს თითოეულს მწვერს, ერთ-მეორის თავდებობით ასესხოს ფული წესდებულეებისაგან ნაჩვენების სარგებლით, და ამ თავის აღებ-მიცემობიდან შემოსრულის, წმინდა მოგებიდან დააკმაყოფილოს ხევის თავები და საზოგადოება განთავისუფლებული იქნეს ამ საშეღებების წყალობით ყოველ წლიური გადასახადისაგან. მთავრობისადმი წარსადგენი წესდება ამ საგნის თავებაზედ ჯერ არ შეუდგენიათ, და როგორც ამბობენ, მალე უნდათ შეადგინონ; ამისათვის გესურს ჩვენმა საზოგადოებამ წინ დახედულად და აუჩქარებლად მოი-

შვილს! ჰგმინავდა გიქი ხრინწიანი ხმით—კვლავ—პირველი გართობა!

— ლორდი პალმერსტონი მადლობელი დაგრჩათ მაგისთვის, დავიგრიალე მე.

იმის სახე უწინდებურად მოიღრუბლა და უფრო წყნარი გამოხატულობა მიიღო.

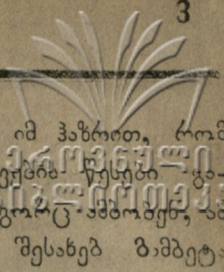
— ოჰ, მე მოვტყუედი, მომიგო მან, თუმც სრულიად არ მოველოდი.

— მაშ მან უღალატა თქვენს მეგობრობას?

— იგი, დაილუბა, დიან, ბატონო, დაილუბა. მთელი ჩემი ქონება გადავადე, მაგრამ ველარ დავისხენი. წარმოიდგინეთ, მარჯვენა ფეხი იტკინა და შემთხვევით საშინლათ დაიწყო კოჭლობა. მილიონებიც კი არ დამიზოგავს, მაგრამ...

— მაშ ის ცხენი ყოფილა, ლორდ პალმერსტონი?

— ბანა მე არ ვითხარი ეგა: წაიბუტბუტა მან ვაჯავრებით.—ღიანაც

ფიქროს ამსაგანზედ, ამთავითვე წესდების შედგენის დროს მიაქციოს უმთავრესი ყურადღება ჩვენი ხალხის მდგომარეობას, მათს ზნეობითი და მატერიალურს მხარეებს; და თუ სურვილი აღსურულდესთ და მთავრობამ მათი წესდება დაამტკიცოს, ისეთს საფუძველზე დაფუძნონ მათი ამხანაგობა, რომ მან შეიძლოს იმ საზოგადოების მოტანა, რომელსაც ესენი მოვლიან მისგან. საზოგადოებამ თუკი წინ დახედულად წაიყვანა ეს საქმე ცხადია სასარგებლო ნაყოფს გამოიღებს, რადგანაც სამუდამოდ დარწმუნდებიან ჩვენი მხარის ქურდობაში განვითარებული პირები, რომ საზოგადოება აღარ ხუმრობს, რომ სამუდამოთ მაგარ საფუძველზედ აფუძნებს იმათ ხელობის მოწინააღმდეგე ძალას.

აუთიაკის გახსნასაც მოვესწარით აქ, ლილამში, — ერთმა შორაპნელმა გახსნა, წამლები ბლომად აქვს და ყოლის კიდევცა. რასაკვირველია სასიამოვნო არის ადგილობრივ შოვნა საჭირო წამლებისა, მაგრამ ძნელი ეს არის, ექიმი არა გვეყვას და ისრე რა სარგებლობას უნდა მოველოდეთ? ნეტავე რა დაშავა ამ მხარამ ისეთი რომ ექიმი აღარ ეღირსა?!

მრთი საზარელი შემთხვევა მოხდა ამ თვის პირველს რიცხვებში ამ მხარაში: სოფელს ღერხს მოკლა ხანჯალით ყაზახმა ერთი ჩვენებური იქვე მცხოვრები თავადიშვილი გვარათ ასათიანი. ამბობენ მკვლელობის მიზეზი სულ უბრალო რამ არის, გამოძიება არის დანიშნული; მკვლეელი ჯერ ვერ ჩაიდგეს ხელში.

ქაიხოსრო გელაქანი.

რამა, 18 ივლისს. ამ წლის 19 ივნისს მოჰკლეს ჩვენში აზნაური მიხეილ ჯაფარიძე. პოლიციამ ეჭვი შეიტანა, რომ ჯაფარიძე არის მოკლული ცოლისგან მოსყიდულის ავა-

რომ ცხენი იყო. შენ, მგონი, მე ყურსაც არ მიგდებ!

— რას მიბძანებთ, ბატონო, დიდის კმაყოფილებით ვისმენ თქვენს ნაშობს. მე მზათა ვარ ჩემი სიცოცხლე სულ ესე გისმინოთ.

მე ვგრძნობდი, რომ კიდე ხუთი წუთი და ჩვენ სტანციას ვიქმნებოდით. ბრძოლა შეიქმნა კვეთებითი.

— მრთის სიტყვით—თქვა გიქმა დაიღუბა და მე ყველაფერი ზედ მივატყლიტე, გესმის?

— მე კავშირს არაერთარს არ ვხედავ ამ ანბანს და ჯერის ტუზს შუა, წამოვიყვირე კიდევ მე.

— არ მესმის, მიბასუხა გიქმა უგონოდ რად განტესებთ თქვენ ეს ტუზი აგრე ძალიან. მაინც ხომ წინ ორი წუთი სიცოცხლე არ გიდევთ, შევიძლიანთ უამისოთაც გაძლო.

— არაფლის გულისათვის, ვუთხარი მე. თქვენ დამპირდით და უნდა აღასრულოთ კიდევ.

— ძარგი, ვგრე იყოს, რადგან მაგისთანა ჯიუტი ყოფილხარ. უნდა

ზაკებისაგან. მეორე დღესვე დაატუსაღეს სამი ძმა ჯაფარიძენი, რომელზედაც მიუთითეს მხარის უფროსის თანამემწეს, ტერ-სტეფანოვს, სოფლის მცხოვრებლებმა. ჯაფარიძეთ არ იცნეს თავისი თავი დამნაშავედ, თუმცა მათი ხანჯლები, სისხლით დასერილი, პირს უყოფენ მათ. ამ სისხლზე ამბობენ იგინი, რომ ვითომც ციკნის სისხლი იყოს. ბამომძიებელმა, რომელსაც იმავ დღესვე შეატყობინა პოლიციამ ეს გარემოება და მოსთხოვა ადგილობრივ მოხდენილ იყოს მკაცრი გამოძიება, ყურიც არ ათხოვა მხარის უფროსის თანამემწის მოთხოვნილებას. იბაღი, რომ 19 რიცხვს ადგილობრივი ექიმი ბ. მჯუბოვი მოდიოდა ლენხუმიდამ და, როდესაც მოაწია მახლობლად ს. შარდამეთისა, მან შეიტყო რა ეს ცუდი ამბავი, გარდაუხვია იმ სოფლისკენ და შეამოწმა მოკლულის გვამი, — თორემ, თქვენს მტერს ნურაფერი გაუგია, ჩვენ მას ვერ გავიგებდით თუ რა ნაირათ ეწვალეზინათ საბრალო ჯ. ბამომძიებელი მეცხრე დღეს ძლივს დაიძრა და ამ დროს განმავლობაში სულ დაინხნებოდა სხეული, ნამეტურ ისრეთს სიცხიან დღეებში, როგორც იყენენ მაშინ.

ღაბრუნებულს ს. შარდამეთიდამ ექიმს მჯუბოვს შეხედა წინ აქ, მნში, ქუჩაზე, ბამომძიებელი და დაუწყო ყვედრება: „როგორ თუ უჩემოთ შეამოწმე მოკლულის სხეულიო“ და სხვ. და სხვ.

ღიდი დრტინევა აქ ამ საქმის გამო მძიებელზე, რომელსაც ეწამებთან ამ საქმის გულ-გრილად წაყვანას.

შველას მოკვლის ეჭვი ცოლზე აქვს. ეს ქალბატონიც დატუსაღებულა და, როგორც ამბობენ, პოლიციას თითქმის აუხსნია, თუ რა მონაწილეობაც მიუღია მას ამ საქმეში. საზოგადოდ, ძალიან ღიდი მეცადინეობა არის მიღებული პოლიციის

იკოდე, რომ, მე ყოველთვის ვერიდებოდი ქალადის თამაშობას, თუმცა ყოველ დღე დავდიოდი კლუბში და, როდესაც ვუცქეროდი სხვის თამაშობას, მეც მომინდა. ღვესვი კარტი და მოვიგე ერთხელ, მერმე წავაგე და ვგრე ამ ნაირათ.

— ძალიან მიეჩიეთ თამაშობას?

— შენ ან არ გინდა ანა და არ შეგიძლია ყური დამიგლო. პალმერსტონმა ისეთი საქმე მიყო რომ სულ სიცოცხლე გამინახევრა და ეხლა ამ თამაშობამ სულ ძირს დამცა. მრთი კვირის განმავლობაში იმდენი ოქრო მივიღე, რომ არც კი ვიცოდი როგორ დამეხარჯა, მეგრე სულ ერთიან წავაგე. ბავყიდე ყველაფერი რაც მე ბადა და ისიც წავაგე. მე კაცს კი არ ვეთამაშებოდი, ეშმაკს. თვალეზზე შევატყე, თვალეზზე...

ლოკომოტივმა დაიქმინა, ისე გაესტანცია ახლოს იყო... მიჭი სულ ათრთოლდა, მომეარდა უცებ და დამიწყო... მაგრამ მე, როგორც იყო,

მხრიდამ ამ საქმის კარგად აღხსნაზე, მაგრამ, ამბობენ, ბამომძიებელი მოწმეებს უჯავრდებოა, როდესაც იგინი დაწვლილებით იწყებენ მოთხოვრებას მის, რაც იციან. — რაც გკითხო, მანვე მომეცი პასუხიოა, უბრძანებოა ბამომძიებელი მოწმეებს და კითხვით კი ცოტას რასმე ჰკითხავს. მიზეზად ჯ. მოკვლისა მოჰყავს ხალხს შემდეგი გარემოება. როგორც საქმიდამ აღმოჩნდა, ცოლს მისას ჰყოლებია საყვარელი, რომელიც, ვითომც არწმუნებდა, რომ, თუ რომ თავისუფალი იყოს, ჯვარს დაიწერს. პოლიციამ აღმოაჩინა, რომ ამ საპატიო ქალბატონს 3000 მანეთის ვექსილები დაუტყოვნია ქრმისათვის და ის ვექსილები გარდაუცია კანონიერის გზით თავის საყვარლისათვის. ღიდი იქვე აქვს ყველას ქალის საყვარელზედაც. ბამომძიებელი კი ამ გარემოებას არ ენება. არც უკითხავს ჯერ არაფერი ამ საგანზე არავისთვის.

რაჭველი.

უცხოეთი

საზრანგეთი. ბამბეტამ წარმოსთქვამს სიტყვას ტურში და ბელვილში. ძანდიდატობას მართა პარიჟში გამოაცხადებს.

— აღმირალ ძონრადმა შეატყობინა მმართველობას, რომ ჯერბის კუნძულის სატახტო ქალაქის ბუმბუტის ალბის დროს სისხლის-ღვრა არ მომხდარა. ცხე ზღვის ჯარმა აილო და ქალაქის მოსახლობამ ბეის გამოუცხადა ერთგულობა.

— ღიდი მოძრობაა ამ ქამად საფრანგეთში, რადგანაც აღმორჩევების დრო მოახლოვდა. თითქმის ყველგან სხდომებია დანიშნული, რომელზედაც ღიდი რჩევაში არიან, თუ როგორ წაიყვანონ საქმე ამორჩევების დროს. 275 მხარებში აღძრეს კითხვა იმ საგანზედ რომ კონსტიტუცია უნდა

ხელიდამ გაეუსხლტი, და განცვიფრებულმა შევეყირე:

— ჯერის ტუზი? თუ ღმერთი გრწამს! ჯერის ტუზი, რა დემართა ჯერის ტუზს.

— შემომფიცე რომ არ გამცემ და გეტყვი.

— მთიცავ პატიოსნებას...

— მაშ გაიგონე... ჯერის ტუზი მე დავმალე სახელოში და 300,000 მანეთი ჩავღე ბანკში.

მე ნამდვილად ვიცოდი რომ მოვიგებდი. ჩემი პარტნერებს არაფელი ეტყობოდათ, დამშვიდებული იყენენ. ბოლოს, როდესაც დრო მოვიდა, გამოვიღე სახელოდამ ტუზი, მაგრამ მაშინვე ხელი მტაცას და მომამხეს — „ქურდო!“

ამ დროს სტანციის ფარნების შუქნი გამოჩნდნენ და პოვზლიც შეჩერდა. შეშლილი სინათლისაგან თავი-ზარ დაცემული, კუთხეში მიეკუნჩხა — მე მივარდი კარებს და ათრთოლვების ხელით ვეძებდი გასაღებს.

გადათვლიეროსო იმ ჰაზრით, რომ სენატში აღმორჩევების წესები გამოიცილოსო. როგორც ამბობენ, ამ უკანასკნელ საგნის შესახებ ბამბეტა სიტყვის წარმოთქმას აპირებს.

— საფრანგეთის დებუტატთა პალატამ გაათავა თავის სხდომები და დაიშალა 17 ამ თვეს.

ბაზეთებში სწერენ: თვალი რომ გადავავლოთ ამ პალატის კანონმდებლობით მუშაობას, ცხადათ დაინახავთ, რომ ამდენი კითხვები, რამდენიც განხილული იქმნა პალატისაგან ამ წლის სესსიაში, არას დროს არ მომხდარა საფრანგეთის პალატის მოქმედების განმავლობაში. პარლამენტის უმრავლესობა, რომელზედაც დამყარებული იყო სამინისტროს არსებობა, ხშირად იცვლებოდა, როგორც რიცხვით, ისე თავის ღირსებით; რესპუბლიკელები ხშირად ეძებდნენ ბონაპარტისტების მომხრეების ხმას; ლეგიტიმისტები — რადიკალებისას და ამ გვარ შეთვისების შედეგი მუდამ ის იყო, რომ პალატის გადაწყვეტილება წინ-და-წინ არავის შეეძლო ვაეგო როგორი იქნებოდა.

პალატის უკანასკნელი სხდომები ისეთი მოუხერხებელი იყო, რომ ცხადათ სჩანდა, არა თუ დებუტატების უმრავლესობის დარღვევა, არამედ სამინისტროს მნიშვნელობის დაცემა. მარცხენა მხრის პარტიის ორატორმა, ქლემანსომ, ისეთი სიტყვებით შეეხო შულ ძერის კაბინეტს, რომ ცოტა დააკლდა სამინისტრო არ დაიშალა; ცამეტმა ხმამ უშველა მინისტრებს და მის ამხანაგებს და დაიხსნა სამინისტრო დაშლისაგან. ორას ერთი ხმაში, რომელთაც იმოქმედეს მთავრობის წინააღმდეგ, ერთათ მონარხისტებიც, რადიკალებიც, ბონაპარტისტებიც და თვით ბამბეტას ყველა პირადი მეგობრებიც. თუმცა ფორმალურად შულ ძერის სამინისტრო არ დაი-

— რა ამბავია ეს... ეს რა ამბავია! კითხულობდა ჩემი მეგობარი...

მაგრამ მე აღარ მცალოდა პასუხისთვის, გავალე კარები და დავიყვირე:

— მიშველეთ, დამიხსენით—აქ გიქია ვილა, ჩემი მოკვლა უნდა...

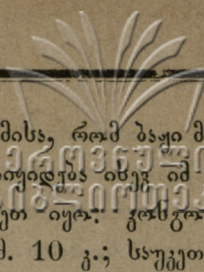
მაშინვე მოვარდნენ, დაიჭირეს.. იმას არც უწინააღმდეგებია... დანებდა...

მერე ერთმა რკინის-გზის მოსამსახურემ თქვა:

— მხლა ტელეგრაფმა მივიღეთ, რომ ძალიან საშიში გიქი გამოიქცა, ექამის მოკვლის შემდეგაო.

— მე თვალეზი დამიბნელდნენ, მუხლები მომეკეცა და დავეც უსულოდ მიწაზედ... წავეყვანეთ სახლში.. ორ კვირას ციებ-ცხელება მქონდა ამ ამბავის შემდეგ.

(თარგმანი.)

შალა ამ ცამეტი ხმის უმეტესობით, მაგრამ მისი ნამდვილი დამარცხება კი საეჭვო არ არის. ამ გვარი შედეგის მიზეზი ის იყო, რომ უფრო ადრე დანიშნოს აღმორჩევებიო. ძლემანსომ, როგორც საზოგადოთ ჩვეულება აქვს, წართმობთქვა სიტყვა ორჯელ, და გამონახატა კაბინეთის ორბინობითი მოქმედება. შულ-ფერრიმაც გაცხარებული ორჯელ უპასუხა და ბოლოს მოითხოვა მთავრობისადმი ნდობის განცხადება. ამ გვარი შედეგი არა სანატრელია და სასიკადულო იმ კაცისათვის, როგორც არის შულ-ფერი, რომელსაც დიდი სურვილი აქვს პალატის უმრავლესობის რესპუბლიკელების დასის თაონობისა.

ნარევი

ამერიკის შეერთებულ შტატებში დაუწყიათ ტელეფონის ხმარება სისრულის საქმეთა გამოძიების გასაადვილებლად. საზოგადოებრივ ოთახის კედელს მიამარტებენ თურმე მიკროფონს და ისე დაფარვენ, რომ ვატი ვერ დაინახავს. ბრადლებულებს შეუფერხებენ მათს მეგობრებს და ნათესავებს და სრულს თავისუფლებას აძლევენ ღანჯანკისას. ესენი, რასაკვირველია კმაყოფილებით და გაბუღვით ერთობიან ბასით, რადგანაც ჭგონიათ არავის ეუფრება მათი ღანჯანკი, — ის ვი არა, თუ კედლებსაც უფრია აბა! ამ ნაირად ბრადლებულები ამჟღავნებენ თავიანთს სვამადს და სასამართლო დაწესებულება ისმენს იმისთანა ჩვენებას, რომლისთანა-საც სსვკ ვერაფრის გზით ვერ შეიტყობდა...

* *

მიქტორ-პიუგოსათვის ძეგლის ასაგებად დანიშნულმა კომიტეტმა შექმნილი განცხადება დაბეჭდა: „მოთვალა ჰარიონან ერთად მოთვალა საფრანგეთის და საფრანგეთთან ერთად მოთვალა ჩვეუნიამ იდე-სასწაულად 27 თებერვალს დიდებული მოქალაქის დახადების დღე. ამ დღეს ხალხმა მოითხოვა რომ სიცოცხლეშივე აგოს ძეგლი მიქტორ-პიუგოს. კიდევ აგების ეს ძეგლი განსაცვიფრებელს გენიას, რომელიც ჭეშმარიტებისა და სამართლიანობის სამსახურისთვის შეწირული იყო და აწვა არის.“

ხელის-მარწერა დაიწყო 14 ივლისს და მიიღება საფრანგეთის ყურნალ-გაცხეთების ყველა რედაქციებში.

განცხადებანი

სოფ. ანოტში, თბილისის უფლებში იყიდება ვაკეთებულ ღვინის დი-ამ და პატარა ქვევრები-ვიდრე ორას ვედრიანამდინა; აგრეთვე მიიღება ზაკაზი რა ზომისაც საჭირო იქნება. აღრესი: ჰავლაბარში, 13 უჩასტკაში, საკუთარს სახლში № 14. ალექსი ძრისტაშვილისადმი ჩიძოვანი. (3—3)

ლონდონის მაღაზია გამოქვეყნებული ბანკის ქვეშ დაარსებულია ნამდვილი ჩინ-გასსყიდვით ჰირველი მოკრეფილისა და საუკეთესო ინგლისური საქონლისა: მაგალითებ: თოფებისა, რევოლვერებისა, კლიტკებისა, ჭურჭლებისა, ვაზალებისა, დანებისა, კოვჩებისა, ჩაინიკებისა, შოკოლადისა, კაკაოსი, დუხებისა, სანონისა, შხო კებისა, ცხვირ-სასოცისა, ქაღალდისა, კანანდაშებისა, კაღებისა, უნაგრებისა, სუკრისისა (გემთიელი გლეშინი ზეთისა) და სხვ. სააგენტო მაგინტოშის მოსახურავებს გასსყიდვად განუტყების და ბატკურის და კამპ. მურასისა, აგრეთვე ჩულებებისა და წინდებისა ნოტინგამიდამ. ნამდვილი ჭკანასკიანებები. (100—99)

ბრიტოროვის წიგნის მაღაზიაში (ბა-ლის პირ-და-პირ) და ბ-ნი იოანნი-სიანთან (ოკრუტის სულრს ქვემოთ) ისყიდება წერა-კითხვის საზოგადოების გამოცემა:
წითელი ფარანი, ფასი 15 კ.
ხატაური — — — 10 კ.

ჩაინ მცოდნე ჰირმა და მსურველმა უნდა იუიდოს ჩაინ, ჰირველი მოკრეფილისა ინგლისის მაღაზიაში 1 მან. 20 კაზ. და 2 მან. და შეადაროს ჩაინს 1 60 კაზ. და 3 მან. ვეგლგან, ქ. თბილისში და გაიგებთ რამდენათ უკეთესი ჩაინა ინგლისის მაღაზიაში. ამის გარდა მაღაზია აძლევს ჩაინს წმინდა წონით უქაღალდოთ და უტყვიოთ. (100—15)

შეუძლებელ მოსწავლეთა დამხმარებელი თბილისის გუბერნიის თავად-აზნაურთა საზოგადოების განმგებელი კომიტეტი ამით აცხადებს, რომ ამ 1881 წ. მომავლის ენკენისთვიდამ თბილისის სათავად-აზნაურო სკოლაში, რომელიც ძუიილამ გადატანილი იქმნება სოლოლაკზედ, გაიხსნება ოცდაათამდისინ ადგილი თვის ხარჯით სკოლაში მცხოვრებთ ბავშვებისათვის, ე. ი. ოც თუმნიანი პანსიონერებისთვის.

მსურველთ შეუძლიანთ გამოგზავნონ თხოვნები ენკენისთვის პირველამდის სკოლის ეხლანდელს სადგომში (въ Куки, на второй Кирпичной улицѣ домъ кн. Тавтакова), ხოლო ენკენისთვიდამ — სოლოლაკზედ, სათავად-აზნაურო ბანკის გადასწერივ, მთისაკენ. სადოვის ქუჩაზედ, ბაისოლოლოვის № 19-იან სახლში, სადაც ამ დროს იქმნება სკოლა და მისი გამგეობა.

არის გასასყიდი მძისი ათასი ფუთი ჭრეპანდელი მოთიხული თივა. მსურველს შეუძლიანთ მიაკცივოს კნაზ ალექსანდრე შულუკიძისთან ქ. ბორში. (3—2)

ლონდონის მაღაზია
პრეენის მოედანზე № 2, კომერციულ ბანკის ქვეშ, დაარსებულია წმინდა ძიანტის და ჩინეთის პირველი მოწვეის ჩაინს გასაყიდვლად და ასაუკეთესო ინგლისის საქონლებისა, მაგალითად: თოფების, რევოლვერებისა, ბოქლომთა, ტაბაკების (ფოდნოსი) კრავატების, დანა-ჩანგლების, საჩაიე, ქიქების, შოკოლადის, კაკაოს, გემრიელი სუკრის ერბო, სასურნებელის, საბონის, ცხვირ-სახოცების, შოთოქი წინდების, ჩულქების, კარანდამების, რკინის კალმების და სხვ... (100—100)

ინგლისის მაღაზიაში
ანწრუნის გაღვლეკიაში
(Maison de confiance)
შეადრეთ ჩვენი ჩაინს ეგელგან
— — 1 მ. 10 კაზ. — 1 მ. 40 კაზ.
— — 1 „ 20 „ — 1 „ 60 კაზ.
— — 1 „ 40 „ — 1 „ 90 კაზ.
— — 1 „ 60 „ — 2 „ 20 კაზ.
— — 1 „ 80 „ — 2 „ 50 კაზ.
სუკრისა 2 მანეთ. — 3 მანეთ.
ჩაინს წონა — უქაღალდოა, სსვკანს გაქაღალდოთ. (100—19)

ინგლისის მაღაზიაში

თისანო-სურენი მაკ-მან-ტერი

ამაგრებს თმას და ადრინდელ ფერს აძლევს, ფასი ერთი შუშისა 2 მან., გაგზავნით 2 მანეთი და 28 კაზ.

აქვე ისყიდება ქაინის ზომად თმების გასამაგრებლად. ფასი 1 მან. სხოტკები თავის ტკივილის მოსასზომლად, რუკლეტის საზონი, დუხები და სხვ (100—6)

მიუხედავით იმისა, რომ ბაჟი მოიმატა, საქონელი გაიყიდება იხვე იმ ფასად, როგორც წინეთ იყო: ვოხგო-ჩაინი 1 მ. 5 კ. და 1 მ. 10 კ.; საუკეთესო მინინგი 1 მ. 20 კ. და 1 მ. 40 კ.; მშვენიერი ვაისაუ 1 მ. 60 კ. და 1 მ. 80 კ. ძრეელ კარგი ჩაინი 2 მ. გირვანქა უქაღალდოთ.

ინგლისური რევოლვერ ბი 4 მ.—40 მანეთამდის და თოფები 20—200 მანეთამდის. ინგლისის მაღაზიაში. სააგენტო ბანსის უნაგრების გასსყიდვით, ჯონსის კლიტკებისა, შოკოლადისა და ექსტრაქტისა კაკაო ფრანის რომელთაც დაიმსახურეს ჰარიონის მსოფლიო გამოფენაზედ ოქროს მედალი. გირვანქა არომბტიული ჩაინს ღანჯან ჩაინიკით 1 მ. 65 კ. და სულ საუკეთესო 2 მ. 30 კ. ვაჭრები მოიგებენ, თუ იუიდაინს ბლამთ ინგლისის მაღაზიაში. მთელი კოსტიუმი 15 მ. ხველების კონტრები 60 კ. ერთი გირვანქა. (100—83)

ინგლისის მაღაზიაში
მოსახურავი 4 მანეთ., ნასოკები 1 მ., დასაკვეც სკამები 2 მ., სკამიანი ჯონი 4 მ., გრავატანი ვრესლო 10 მ. დაწვეული, ფილტრები 4 მ., ქინძისთავების შესანახავი 50 კაზ., სრუსტადის ჩაინს სტაქები 25 კაზ. და 30 კაზ., ლეპიომკები და ზსტილას თამბაქოს მხმარებულებისათვის 60 კაზ. ინგლისური ვანკები და სსვკ. (20—20)

ბაბასმსხმეულის კასნიდან
ბრიგოლ ბარამოვისა და კომპ., ქუთაისში ამით ცხადდების, რომელ ორ-შაფათს 10-ს ავეისტოს ამა წლის დილის 10 საათიდან, განისყიდება ამა კასნის წინ, ქალაქის აუციონისტების სუელით ის გიროობი, რომელნიც არ დაუსხნიათ კასნიდგან ვადის ორის თვის ადგოტის შემდეგ: ოქროსი, ვერცხლისა ბრილიანტისა და სსვკ ნივთები. (7—6)

გიგლიოზგრაფიული განცხადება.

დედა-მნა ანუ ანბანი და პირველი საკითხავი წიგნი, სსხალსო სკოლებში სსმარებელი, მესამე გადასწორებული გამოცემა. ამ გამოცემაში ჩამატებულია ოცზედ მეტი ახალი სხალსური მოთხრობა და ლექსი; ახალი ახდასები და გამოცხადები, შესწორებული შინაარსი და ენა სტატიებისა და რავდენიმე ახალი სურათი არის ჩართული. ისყიდება გამოცემლის ბრიტოროვის მაღაზიაში გუკაის ხიდას უფრში. ფასი ექვსი შაური. მაგრამ წიგნი სუთშაურათ დაეთმობათ სსხალსო სკოლებს და სსვკ სასწავლებლებს, როცა იუიდაინს ნადდს ფულსზედ ოც-და-ათს ეგზემპლიარსს და კემპარიებს, როცა წაიღებენ ასს ეგზემპლიარსს.

ბუნების კარი ანუ საკითხავი წიგნი უმცროს კლასებში სახმარებელი, მესამე გამოცემა შეესკული ახალი სტატიებით და შექმული სურათებითა და საქართველას კარტიით; ფასი თხუთმეტი შაური. ისყიდება მარ ანოეთან და სსვკ წიგნების მაღაზიებშია. ეგზემპლიარი დაეთმობათ თოთხმეტ შაურათა, ვინც თსუთეტს ეგზემპლიარსს ერთათ ნადდს ფულსზედ იუიდაინს, ცამეტ შაურათ, ვინც ერთად წაიღებს ოც-და-ათს ეგზემპლიარსს და სსმ ანაზათ ასი ეგზემპლიარსის ერთათ მეიდეკლსა.

ვისაც სურს ან პირველი ან მეორე წიგნი უდაში ჩასმული მიიღოს, წიგნის ფასს უნდა სსმი შაური დაუმატოს.

როგორც დედა-მნა, ისე ბუნების კარი მოწონებლინი არიან (реკ-მენдованы) და სახელმძღვანელოდ დადებულნი პეტერბურლის მსწავლულთა კამიტეტისაგან, განათლების მინისტრის დამტკიცებით. (10—9)